

Mulig Naturnationalpark Kalø

Figur 1. Forslag til mulig Naturnationalpark Kalø på 775 ha.

Natur

Landskabet ved Kalø er dannet af det østjyske isfremstød for ca. 16.000 år siden, hvilket har medført, at området er særdeles kuperet og rejser sig mere end 100 meter over havet over en strækning på ca. 1 km indlands. På de sydlige dele af bakken ligger de gamle herregårdsskove Ringelmoseskov mod øst og Hestehaveskov mod vest. Skovene er domineret af bøg og andre løvtræarter, som udgør et udmærket udgangspunkt for udvikling af biodiversiteten i området.

De øvrige arealer er lysåbne og består primært af agerjord i omdrift, men her er også enge og overdrev samt småsøer og moser.

Helårsgræsning

Det foreslåede område er egnet til helårsgræsning. Der er store åbne områder med tilgængelig føde året rundt, og det kuperede terræn i kombination med skovområderne giver læ, ly og tørt leje. Der er naturlige drikkevandsmuligheder.

Områdets historie

Kaløs historie går langt tilbage, og området indeholder mange fortidsminder. Kalø Slotsruin er det mest markante og blev beordret opført af Kong Erik Menved i 1313.

Forskellige slægter har ejet Kalø gennem historien, men efter 2. verdenskrig blev godset konfiskeret som krigsskadeerstatning og blev overført til Landbrugsministeriet. Både under Landbrugsministeriets og senere Miljøministeriets ejerskab har den efterfølgende forvaltning drevet traditionel godsdrift, som over de seneste 25 år er omlagt til økologisk markdrift og naturnær skovdrift. Skovene er nyligt udlagt som urørt skov. Hele området er blevet fredet i 2025, hvilket bl.a. medfører et ophør af landbrugsdriften fra 2028.

Kalø er kendt for forskning på jagt- og vildtområdet fra 1950'erne og frem. De seneste år har forskningsaktiviteter i området været begrænset.

Beskrivelse af området

Området består af store løvskove i syd og økologisk-dyrkede landbrugsarealer i midt og nord. Det grænser op til byen Rønde mod nord og vest. Mod syd grænser området op til Kalø Vig. Danmarks Jægerforbund har til huse mellem Ringelmose Skov og vigen. Kalø skolerne og motortrafikvejen grænser op til arealet mod øst.

	Nuværende anvendelse i ha
Løvskov	285
Nåleskov	59
Lysåben natur og agerjord	398
Våde naturtyper	33
Total	775
Hegnslængde	24 km

Særlige arter

I området findes bl.a. bilagsarterne stor vandsalamander og sumpvindelsnegl.

Der er ikke en bestand af stort hjortevildt i området pga. den bynære beliggenhed og den store rekreative aktivitet.

Infrastruktur

Der går tre trafikerede veje gennem området, nemlig Molsvej, Grenåvej og Flintbakken. Der er i forvejen etableret en ”kvægtunnel” under Flintbakken, så de græssende dyr kan passere vejen, uden brug af færiste.

For at sammenbinde de øvrige arealer vil der være behov for at anvende færiste eller tunneller i Grenåvej og Molsvej.

Naturlig hydrologi

Hele arealet, både marker og skove er drænet. Der er gode muligheder for genopretning af naturlig hydrologi, pga. arealernes hældning og afvanding direkte til Kalø Vig. Dermed udgør Kalø i nogen grad sit eget vandopland, og der kan laves mange hydrologitiltag, uden at naboer påvirkes.

Friluftsliv

Kalø Slotsruin er en attraktion i området med omkring 150.000 besøgende årligt. Skovene benyttes derudover af bl.a. lokale fra Rønde by og opland.

Der er etableret shelterplads ved Kalø Hovedgård, og der er fri teltning i Ringelmose Skov.

Den nationale cykelrute N5 Østkystruten går gennem området. Det samme gør Mols Bjergerstien.

Der findes ikke andre statsejede arealer i nær tilknytning til den mulige naturnationalpark.

Arrondering og ejendomsstruktur

Arealet er velarronderet, med en enkelt enklave på nogle få hektar, som indeholder Bregnet Kirke. Denne kan sammen med de to tjenesteboliger fraegnes med to indre hegn. Øvrig bebyggelse ligger i arealets periferi og kan blot fraegnes med yderhegnet. Det gælder fx kolonihaverne på Naturstyrelsens arealer mod nord.

Særlige forhold

Danmarks Jægerforbund og Skovskolen bruger arealerne til undervisning og formidling og lejer sig bl.a. ind på en skydebane på Naturstyrelsens arealer. Skydebanen er holdt uden for forslaget til afgrænsning.

Nationalpark Mols Bjerger har netop modtaget ekstern finansiering til at etablere et nyt velkomstcenter ved Kalø slotsruin. Området for det nye velkomstcenter indgår ikke i naturnationalparken.

Eksisterende beskyttelse

Det meste af arealet er udpeget som Natura 2000, i form af habitatområde H230. Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er bl.a. strandeng og kalkoverdrev.

I forbindelse med udarbejdelse af projektbeskrivelse og forvaltningsplan skal der ses nærmere på forholdet til Natura 2000-målene.

Der er mindre arealer med § 3 beskyttelse, primært enge og overdrev, som i forvejen græsses.

Hele området er nyligt blevet fredet. Fredningen medfører, at landbrugsarealerne på Kalø skal overgå til et græsningslandskab, og at dele af landskabet syd for Rønde mod Kalø Slotsruin friholdes for tilgroning.

I forhold til Natura 2000 og fredningsbestemmelserne kan det på sigt blive nødvendigt med en aktiv forvaltningsindsats for at forhindre tilgroning.

Kulturarv

Kalø Slotsruin er en af Danmarks største borgruiner. De to skove, Hestehave og Ringelmose Skov, rummer en fortidsmindekonzentration pr. arealenhed, som hører til blandt de største i landet. Det samlede herregårdslandskab omkring Kalø er meget intakt og med en stor tidsdybde. Derudover findes mange mindre fortidsminder spredt i hele området, såsom gravhøje og diger.

